

BIBLIOTHEQUE
MUSEE DES MONUMENTS
FRANCAIS

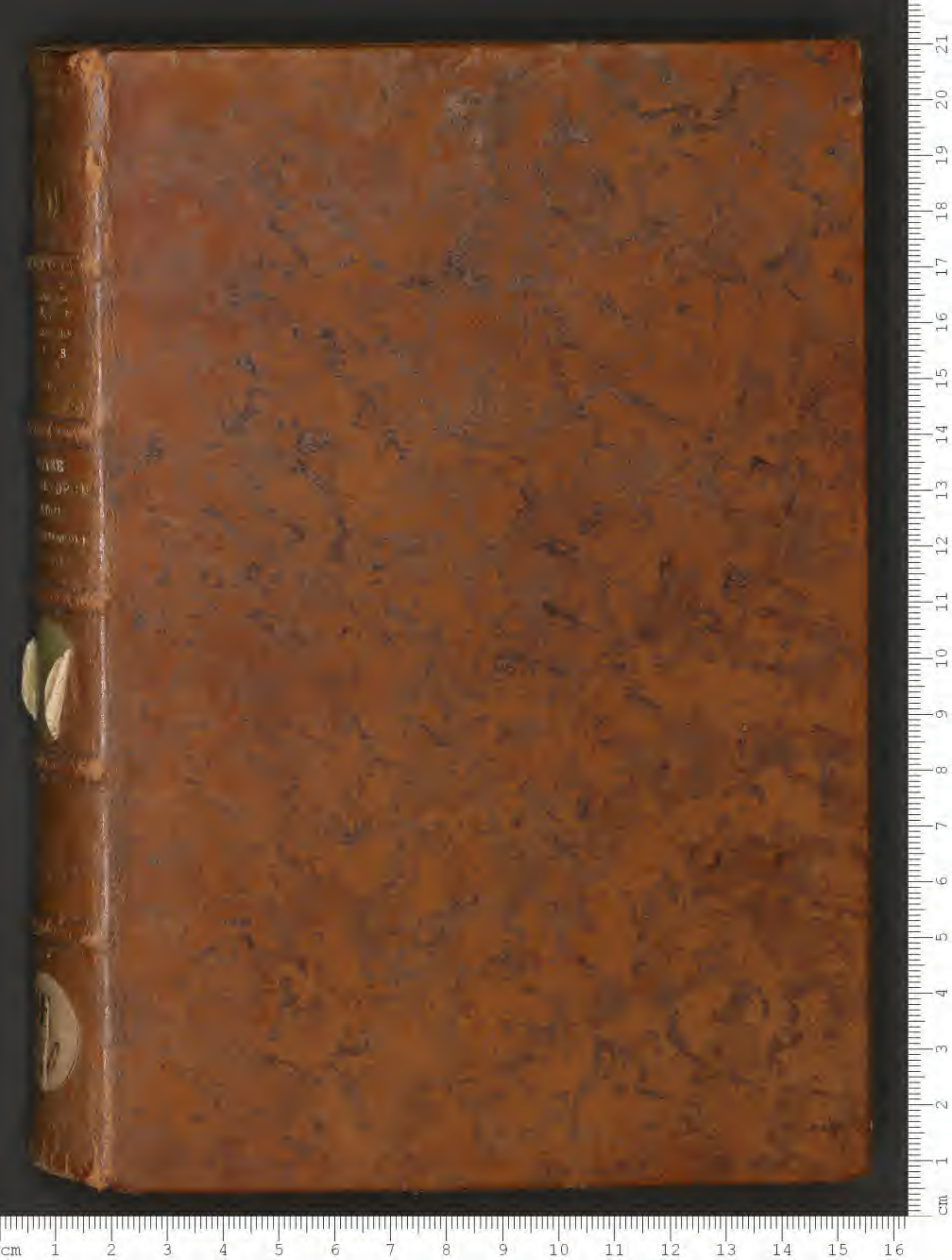
SI

RECUEIL
DE LETTRES
ET DISCOURS
ADRESSES
A DIVERS
PERSONNAGES
XV-XVI. S.

LETTRE
DE CHRISTOPHE
COLOMB
DE INDIAS NOVI
INVENTIS

Ex Bibliothecâ
quam 16000 Voll. constantem
huic Abbatiaë S Genovesæ Paris.
Testamento legavit Car Maurit.
LE TELLIER Archiep. Remensis.
Obiit anno 1710.

La note 3 de ce recueil est la
seconde édition de la traduction
latine de la Lettre de Cocceius
relatant la dissection du Docteur
de Meide.

Elle a été imprimée par Stephanus
Plannck, à Rome en 1493, lequel
a également imprimé la 1re édition
dans sa collection des livres à vendre
de la même ville.

Dans cette 1re édition, Plannck a corrigé
cette édition, ainsi que le nom
du docteur de Meide. L'éditeur a écrit
l'est le nom de son Beiblische
Arzt V. Meide.

Henry Meide

3 juin 1892

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

in fidei yolkat p. 100 2a 6.
p. 100 p. 100 1030

P. 1. - Italie de 1522
 2. - id -
 3. - circa 1522
 4. -
 5. -
 6. -
 Date de 1522

Ces six premières pièces
 forment le f. 1er
 2e du vol. et
 sont toutes du XVIe.

Pièces incunables: n° 1(6) Dauphin 463 - Pellichet 4090
 2(7) - 416 - 3230
 3(8) - omis - omis
 (cf. 2 autr. de D. 480 - 5040 et une 4e de...
 DE XV. 351 p. 12.)
 4(9) Dauphin 718 - 3262
 5(10) - 465
 6(11) - 575
 7(12) - omis Pellichet omis
 (cf. DE XV. 351 p. 22) 667 - 1686
 8(13) Dauphin 710
 9(14) - omis - omis
 (cf. DE XV. 351 p. 22) 671 - 5019
 9⁺(15) - omis -
 (cf. DE XV. 351 p. 23) 569
 9⁺⁺(16) - omis
 (cf. DE XV. 351 p. 28) 673
 10(17) - 653
 11(18) - 605
 12-13(19) - 674 Pellichet 2048
 14(20) - omis
 (cf. DE XV. 351 p. 29) 712
 15(21) - 461 Pellichet 4816
 16(22) - 568 - 4438
 17(23) - 590 - 2836
 18(24) - omis mais sous le n°
 832 Dauphin est l'éc. [351] qui n'est
 pas la. et sous l'éc. 832 Dauphin est l'éc.
 19(25) - 534
 20(26) - 792
 21(27) - 419 vol. 2 f. [351] ?

T. S. V. P.

22 (28)	Daanou	713.
23 (29)	-	287
24 (30)	-	313
25 (31)	-	314
26 (32)	-	466
27 (33)	-	451

28 (34)	Dieu datie de	1523
29 (35)	-	1524
30 (36)	-	1521.

~~x~~ ~~511~~

xyE 740

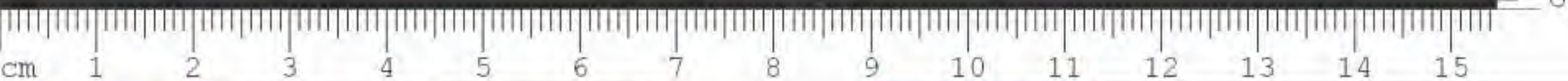
n. 4 (9) Lettre de Chetophor Cabard

Oratio habita a Petro Marso in die sancti Stephani dicata Reuerendissimo in xpo patri et domino domino Stephano Car. Mediolanensi.

Taliquando Reuerendissime presul et umbraculis Romae academice in lucem prodire et ad preclarum illud laudationis munus accedere quo viri in omni disciplina eminentissimi honeste functi sunt et splendide funguntur: quibus locus ipse celeberrimus: tanta virorum qui doctissimi et habent et sunt nomina institutum deterreret meum: per thomaryris Stephani preconiis degustare institui: ut hoc velut per ludium ad memoriam illorum qui proprio sanguine firmissima ecclesie militantis fundamenta iecerunt sepius recolendam excitaret. Id cum placuisset et Datuanus princeps meus iuberet per xili parte quod mihi proposueram egere: licet potestatem reus nulla ex parte suffecerim: et cum plerique laudationes hanc (congruamque est) efflagitaret: et ego illas rudem ac plenam pudoris sine vindice ac patrono edere vererer: hoc illi per fidium compare. Imprimis cure fuit: itaque non tuo sacrata e gremio emisi. Nulli profecto id munus eque contingebat. Flore quippe Stephani censeris quem tibi patronum elegisti: et illius memoriam piamente celebras: et colis. Stephani ergo laudationes accipe: ac illam blando sinu fouere dignum ducas: ut te facilem experiat: et auctorem ad alias incubratiunculas tibi sacradas prouocet. Vale.

Stephanus intendes in celum vidit gloriam dei. Actuum. vii. capi. et in Epistola hodierna.

Plura mihi preses amplissimi quorum honestissimus professus hic: et aures castigatissime uberrimum doctrinam: necnon eloqui fontem requirit de promartyre Stephano magna laudatione digna sese offerunt. Vix ut aliquid tantis auribus: et hoc loco imprimis dignum afferat: et cuncta seculi huius blandimenta peremnes. Stephani vestigia insistere possumus de illius ceterorumque sanctorum beatitudine paucis disserere dignum duri eius quippe consideratione dura queque aspera: terribilia et libere animi quasi ubi iugum mittentia suavia: iucundaque reddunt: mundi huius iniquamenta et illecebre perculcant et sordent. spes quippe fuit

tuorum laboribus regem parit. et magnitudinem in primis labores: et
quod dolor est: et facile pensant. quod in Stephano intueri licet: cui
amplissimum illud celestis vite premium contemplati contumelie: false cri
minationes. immo et lapides duri melle fuerunt: cum nihil deum celesti
bus duris sit: nullus difficilis cupienti labor. Sed quoniam tanto potius eri
gue ingenio mei vires non sufficiunt: cum grades meas: et Hiero
scopit sua ingenia non sufferat: et supra vires ausa su. cubat. et oem do
nata celo sit ad fontem illum gratie sitibundus mentis. et auctoris nostre salutis
christi recurrat: cuius opus novus in hoc genere dicendi et in spaciis Rom.
gemmati hactenus veratus et umbra implorans ipsam angelicis
verbis salutato.

Stephanus intendens in celum etc.

Unum summum bonum humane voluntati obijciat: et ad illud
sequendum deus gloriosus: et sublimis hominum divinum ani
mal producat. Duo in his verbis consideranda sunt. Stephanus desi
derium et anime rationalis obiectum. Stephanus namque levita plenius fide
ac spiritu sancto: exemplo nos docet suo: et super quicquid bona temporalia quibus
plurimum inhiant: et ad illa que sunt in manu fortune magno cu
piditatis estu inflammati rapiunt: ad desiderium bonorum celestium
spem erigant. Intendebat enim ipse in celum: hec illi requies inter sa
ra fuit: hoc oblectamentum: hec voluptas ire animo in sedes dei. Ibi
locum sibi: et prem sedis non sua presumptio: sed divinitatis pollicita
tione usurpare. Nihil quippe letius est quam mortale de promissa sibi in
celo hereditate meditari: et nihil christiano felicius: cui celum promittit
Senia quippe theologorum est finem humane vite beatitudinem esse. Un
de sonora illa tuba: et magnus ecclesie militantis columen: ac doctor
gentium Paulus: in cuius pectore christus resonabat. Habetis inquit fru
ctum nostrum in sanctificatione: finem vero vitam eternam. Idem non in
umbraculis nemorosae quondam academice: sed in tercio celo inter
coruscantes angelos institutus in huius vite contemptum exclamavit:
michi vivere christus est: et mori lucrum. Accipio lumen illud christiani nominis ac
hereticorum scutica: et flagellum Augustinus: qui eminentissimo ingenio ce

si secreta rimatur est. Finis noster inquit est puenire ad illud regnum
nullus finis est. Non certe ratione predictum: quod ceteris bestiis ancillit cum
ad agendum: preimplandum: necnon felicitatem quam ex his emergit natus
sit cum finis agere debet. quoniam Aristoteles teste: gratia finis omnes operantur. vita
quippe sine proposito vaga est: atque incerta cum eodem autore non solum in
tellectu: verum et natura agat propter finem: qui est causa causa. ad illum quippe
omnia rediguntur: et finem illius habet quod optimum appellatur. hec enim inter se
conuertuntur. Finis inquit Hieronymus. in ipso exordio cogitandum est. Si igitur
ad hunc finem sapientissimus ille opifex deus rationalem condidit cre
aturam ut eam ipsa volente: coopante: ac consentiente beatitudinem efficeret. Jure
omnis industria: studium solertia: omne denique hominis ad summum bonum et
gloriam nati desiderium ad illam consequendam erigi debet excitari: inflam
mari: et id quisque quod in sapientia scribitur in ore dies: noctesque habere. pro
sui illam regnis: et sedibus et diuitias nihil esse dixi in comparatione illius
nec comparavi illi lapidem preciosum: quoniam omne aurum in comparatione illius
barrena est exigua: et tanquam lutum estimabitur argentum in conspectu il
lius: venerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Sed dum studio dicen
di: pueror: tacite mihi plerique acuto ingenio predicti obijciunt beatitu
dinem nullo modo fore desiderabilem. Sententia quippe phantasmorum: et sanctorum
voluntas non fertur: nisi ad bonum cognitum firmissime noverim inquit
Augustinus. amari nisi nota non posse. Unde cum beatitudo illa celestis
nobis ignota sit: quomodo eam appetere possumus? quod varie: quod false fuerit vi
roque. qui docti habitus sunt de beatitudine opiniones: Lactantius eloqui
e fluvius: Cicero romani auctor eloquii: et Aristoteles. philosophorum princeps
explicant. Necnon. D. Terentius varro Romanorum: Græcorumque id
etatis fratissimus: ducetas actoginta octo de beatitudine falsas opi
niones sectarum que fuerant: et que esse poterant: quatuor illis: in quibus finis bo
norum ponebat sufficiens multiplicatis in libello: de philosophia studio
se collegit. Igitur cum hec felicitas ignotissima sit: non videtur pro
fecto accusandus ut imprudens qui ad hec bona sensibilia sibi
proposita mentem: animumque conuertit. Sed quavis talis obie
ctio concludere videatur: tamen si verum indagare volumus
debilis est atque infirma. Ipsa namque beatitudo vere desiderabilis

est: ita et cognoscibilis. Tripliciter enim consideratur. Primo in suo es-
se generali. Secundo speciali. Tercio specialissimo. Generalis illa bea-
tudo est finis: et quoddam bonum satians appetitum: non finis spei opi-
nionis: verum secundum quandam similitudinem: et sic omnes generaliter eam appetunt
easque querunt: eam cognoscunt: easque desiderant. Quisque enim in sua profes-
sione statum: et seru bonum aliquod querit in quo suus appetitus quiescat. Un-
de philosophus inuestigatur? humanum finem: morales libere: et hac ratione
orditur: omnes artes omnes doctrinas actum inter se: et electorum bonum quoddam appete-
re. Hoc et Boetius philosophus non ignobilis: et contra fortune tela fortis et ma-
gnus his verbis testatur. Omnis namque mortalium cura: quam multiplicius
studiorum labor exercet: diuerso quodque calle procedit. Ad unum tamen bea-
titudinis finem nititur peruenire: omnium certa sententia est inquit Augustinus. quod ratione
quoquomodo veri possunt beatos esse homines velle: et rursus. Ad appeten-
dam beatitudinem natura pellit: cui summe boni creator: hoc naturaliter
indidit. Specialis beatitudinem per in clara dei visione: securam possessionem
ac dilectabilem (ut ita dixerim) fruitionem persistit: non omnes cognoscunt. Alii phi-
losophi quod reus ad cognitionem tota mente: omnibus ingenii viribus se exercebant cognoue-
runt cum nubilo infidelitatis obducti essent. Nullus quippe propriis inge-
nij quibus eminentissimi viribus: sine fide id attingere potest. Sed tamen
hoc christianos non excusat: quibus ut cetera fidei nostre sanctissime mi-
steria: Sic et hec veritas est reuelata diuinitus. Descendit enim ad nos
coicatio idiomate: deus et homo: dei filius Iesus christus: prophetarum philosophus
lux vera: veritas: et vita: que verbo pariter et exemplo beatitudinem in bo-
nis terrenis non esse ponendam: sed post huius vite curriculum expectan-
dam: obtinendamque per laboris: ac virtutum premium in celis edocuit. Hic
namque dicit: Beati estis cum maledixerit vobis homines: et persecuti vo-
suerint: ac dixerint omne malum aduersus vos mentientes propter me.
gaudete et exultate: quoniam merces vestra copiosa est in celis: et rursus.
Thesaurizate vobis thesauros in celo. Ideo glorioso Stephano il-
lius regni magnificentiam ad quod omni studio contendere debemus mira-
culose ostendit. Quare celum intuens: et gloriis dei exhilaratus exclamauit. Ec-
ce video celos apertos: et Iesum stantem a dextris virtutis dei. huic per-
fecto terrena spernenti: celestia debebantur. cui amplissima hereditas

erat: et cumulatissime opes diuinitas xpi: que acceptu in corde ho
uorabat obsequijs: colebat opibus: et sermone in tormētis p̄fiter
bat. ut ab eo cui militabat coronā acciperet Sed hic p̄siderandū vi
det: et discutiendū ne aliqd cōtra theologie n̄re canones sentiat
fuit em̄ quorūdam vetus opinio: Stephanū diuinā essentia vidisse.
Quedā. n. interpretatio sup hunc locū sic habet. Quidā electo
rū adhuc in hac vita detenti: nudato cordis oculo videre merue
rūt gloriā dei ut hic Stephanus: et Paulus ad terciū celū raptus
Attē sanctorū quos error nō deprehendit: et q̄ recte ph̄ati sunt cōis
sua est. Diuine essentie visionē nulli q̄ in hac vita p̄nti sensibus
exterioribus vti cōcessaz esse nisi hoī xpo. Un̄ Paulus non dicit
deū sic vidisse nisi in raptu ab istis sensib⁹. Et Stephanus cū hec
diceret: sensib⁹ utebatur. Ideo cōis est opio Stephanū vidisse xpm
in sua hūanitate gloriosa. A corpe namq; xpi existētie in celo Ste
phani oculus ad illā visionē demutatus fuit. In p̄tate siq; dem xpi
est ut eius corp⁹ a lōge sic videatur ut p̄pe. Sed missa istec faciam⁹
Intonuit iam oīs gētes et natiōes: clara vox de hac b̄titudine quā
sp̄ales appellam⁹: de q̄ qd euidentius: qd manifesti⁹ dici pōt. q̄ qd
dñs n̄r Iesus xps post deuictā mortē: ac debellat ac tartareas le
giōes hūano generi infestas: resurgēs ex mortuis post .xl. dies vi
dentib⁹ disciplis ascendit in celū. Dinc Lactā. p̄r em̄ n̄r inquit et
dñs: qui cōdit firmavitq; celū: q̄ librata magnitudine sua terras
vallauit mōtib⁹: mari circūdedit: annib⁹ q̄ distinxit: et qdquid
est in hoc ope mūdi cōflauit ac p̄fecit ex n̄bilo. p̄spectis errorib⁹
hoīm ducere misit: q̄ nobis viā iusticie p̄aderet. Dūc igit̄ seq̄mur
qm̄ solus ut canit Lucre. veridicis hoīm purgauit pecora dictis:
et finē statuit turpedis atq; timoris. Quid itq; bonū summū quo tē
dimus oēs: Quid forset atq; viā mōstrauit limite paruo: quo pos
semus ad id recto contēdere cursu: et nō solū ostendit: sed etiā p̄e
cessit. ne q̄s difficultatis gr̄a iter x̄tutis horreret hec ille. Et ne
quis p̄pter eius ad celos ascēsu velamē excusatiōis b̄iet: Ap̄los
sancto sp̄u repletos: ad vniuersas puincias destinauit: quorū so
nus in oēs terrā exiuit. q̄ beatitudinē in regno c̄loꝝ q̄rendā p̄di

cauerūt. Supauerūt ⁊ martyres triūphantes q p vita illa celesti
nec cruciatus: nec quodcūq; horribile genus mortis recusauerūt
quorū prim⁹ extitit Stephan⁹ gloriosus. Cui bāc laureā cū ascri-
bo: qdā in sacris lris eruditi querūt ⁊ dubitāt: quō p̄mus mar-
tiry dicat Stephan⁹ cū ⁊ Abel āte legē scriptā a fratre necat⁹ mar-
tyriū tulerit. Dem⁹ precursor xp̄i Joānes ab Herode capite fuerit
mulctatus: Et innocētes martiry noīe honestet ecclia. ⁊ latro cru-
cis patibulo statim padisuz meruerit. Noq; addubitatōi facile oc-
currit. Abel quippe a fratre ppter inuidiā fuit occisus. ⁊ Joānes
ab herode: qm̄ illius: ac herodiadis incestū sanctus ille vir accu-
sabat ⁊ detestabat. Innocētes pro xp̄o quidē: sed nō pro eius fide
cesi sunt. ⁊ latro propter scelera sua crucifixus est. cui⁹ tñ in cruce
penitētia: ⁊ xp̄i cōfessio meruit: vt supplicii illud in martyriū ver-
teret. De quo Hiero. Latro crucē mutat paradiso: ⁊ facit homici-
diū pena martyriū. Posset imprimis de virgine gloriosa dici: que
martyr martyry fuit. eius nāq; sanctissimā aīaz in morte xp̄i vt a
sancto Sene predictū fuerat: gladius pertrāsuit: cum aliorū mar-
tyry corpus tantū tetigerit. sed de hīs rebns alias. Comptū habe-
mus ⁊ exploratū: p̄mū martyre pro fide xp̄i fuisse Stephanū: cui⁹
exemplū polulātū: surgentiq; tūc ecclesie veementē profuit: cui⁹
fundamēta hoc poscebant: vt grauū illud sinapis paulatim in ar-
bozem cresceret. fermentūq; euangelicū totam ecclesie massam (q̄
penitus depressa iacebat) erigeret. Tanta q̄ppe multitudo eorū
secuta est vndiq; qui iutormentis ⁊ morte vitam celestēz professi
sunt: vt de illa dubitandū non sit. de quibus Hieronymus Tri-
umphus dei est passio martyrum: pro christi nomine cruoris effu-
sio: ⁊ inter tormenta leticia. Cum enī quis viderit tanta perseue-
rantia stare martires: ⁊ in suis cruciatibus delectari: odor noticie
dei disseminatur in gentes: ⁊ sibi tacita cogitatio loquitur. q̄ nī
si verum esset euangelium: nunquam sanguine defenderet. Mar-
tyres igitur ⁊ verbis: ⁊ re beatitudinem illam celestem ostende-
runt. Id ip̄m celeberrimi multiq; noīs cōfessores: ⁊ doctores gr̄-
ci: latiniq; effecere: quorū e fōtib⁹ hec doctrina manauit. In nullo

huius vite bono: sed tantū in clara dei visione beatitudinē consi-
stere. Si philosophi varijs contemplationibus dediti bonū hoc no-
strum: quod a nobis non cernitur: sed credendo querit: non per-
spexerunt illorum vanitati ascribendū est quippe cum deus toti?
vniuersi rectorē cognouissent: vt vas electionis: et magister eccle-
sie Paulus asserit: non sicut deum glorificauerunt: sed euanaue-
rūt in cogitationibus suis: et dicentes se esse sapientes stulti facti
sunt. Hoc ideo illis accidit: quoniam refugientes gratiæ splendore
ipsius nature pfectionē posuerūt: et a seipsis posse fieri beatos opi-
nati sunt. Quorū vanitatē deridet Augusti: Irriseat hos et vitas
per Esaiā exclamantē. Ueb qui prudentes sunt apud semetipsos
et in conspectu suo periti: cum dicat Apłus. Sapientia hui? mundi
stulticia est apud deū: et ianua mortis definit: atq; materia eter-
ni interitus approbat. et rursus. Flouit dñs cogitationes sapientiu
qm vane sunt. Phūs certe absq; sui creatoris noticia pec? est: ani-
mal glorie: atq; aure popularis venale mancipiū. Quisq; igitur
illius glorie cupidus: quia nil humane creature. aīeq; ipsius diuī-
nitatis capaci: et quā nil minus deo implere pōt: debet esse antiq-
ua: intellectū humiliet suū in obsequiū dei: ne inani p̄suasiōe de-
ceptus ruat in preceps: qm Lactā teste: veritas et arcanū summi
dei qui fecit oīa: ingenio humano cōprehēdi non pōt. Aliqui ni-
hil inter deū boīemq; differret si cōsilia et dispositōes illius maie-
statis eterne cogitatio assequerē humana. Specialissimā ita dixe-
rī beatitudinē put actū est in iplis btīs. nec nos cognoscere: nec
vbi explicare valem? cu moralis ille Grego. dicat: q autē lingua
dicere: aut quis intellect? capere sufficit illa supne ciuitatis q̄ta
sint gaudia: p̄sidera q̄so inq; Hiero. magnitudinē p̄mij tui: si tñ
cōsiderari pōt qcqd imensū est. Quāto igit illi? felicitatis ma-
gnitudo a nro sensu. a nra cogitōe: cogitōeq; remotior est: tāto
desiderabilior fieri debet. est. n. bonū q̄tū: delectabile: pacificū:
vex bonū: satiās appetitū: ppetuū deniq; ac oēs penit? miserā ex-
cludēs. In illud merito Stephan? intēdebat: qđ hūane volūtatī
obiectū est et causa cāp. In q̄ re ipsi? Stephanic ad cui? lauream

festinat oratio Prudentia comendat: q̄ bonorū malorūq; delectū
habet: cuius mun⁹ est cū rōne agere optimū finē cōstituere. ⁊ me
dia quibus ad illū finē aliquo errore pergit inuenire: ac in nulla
penitus actiōe locū p̄iē relinquere. Mater q̄ppe est moralium v̄tu
tum. que ad illū finem recto calle deducit: quē viatoribus asper
iam fecit consuetudo peccandi. Has inq; disponit statuitq; affe
ctuum mediocritates. qui prudētie subiiciunt lege naturę. Cū igit
Stephan⁹ illud extremū quo nobis properandū est cognouisset
que prima sapia est in posterū prouidere. Bonū quippe est hoī sape
re. si ad hoc sapit vt prouidentiam habeat futuroꝝ. ⁊ qm̄ non suffi
cit scire qd̄ bonū est. nisi id agendū eligat. attenti⁹q; custodiat ⁊
fiat. cum illud iudicij sit. hoc vero laboris. Illud cōe hoc cū pau
cis ⁊ felicitas ipsa actiua non incognitiōe agende rei. sed in ip̄a
actione studiosa cōsistat. v̄tutū comitatu septus. fidei clypeo mu
nitus. magna spe. que vitę nr̄e caput est ⁊ qua saluamur erectus.
animi robore subnixos vt xp̄i athletā decebat. ad certamē sese ex
pediuit. atq; erexit. sciens miliciā vitam esse hoīs super terram. ⁊
fortitudinē discipulo christi necessariaz esse. vt id qd̄ carnī repu
gnat exequi possit. xp̄ianis certe vt inqt Hiero. verilla crucis de
licie sunt. ⁊ trophea vitę nr̄e. non pōpis sed miseris reportant in
nr̄a classe viri fortes obprobria sciūt portare nō munera. paup̄a
ti non nobilitati futuroꝝ beatitudo promittit. Stephan⁹ inquā
tp̄antie gladio accinctus. que prudētie boniq; iudicii cōseruatric
est. ⁊ voluptates q̄ beluarū non hoīm sunt insectat. ⁊ v̄get. cū p̄i
tis vitę īmodis illō celeste bonū p̄paret. diuino spū. ac sapia ple
nus. numero discipulorū ascriptus. prodigia. signaq; magna in
populo fecit. vt p̄tra eū disputatiōes illoꝝ q̄ xp̄i legē non admitte
bāt. nihil penit⁹ valerēt. Tales decet esse illos. q̄ xp̄ianū dogma
p̄fitent. ⁊ imperāt. vt oī v̄tute subditis ancillāt. q̄b⁹ dignitate
supores sunt. Qualē sapiētissimū pontificē hēm⁹. cui⁹ singulari.
mūltipliciq; doctrina fulget eccl̄ia. quā illius prudētie regendā tra
didit deus. Qualē ⁊ hūc sacrū se natū cernim⁹. ⁊ p̄ies ecclesie mi
lantis cardines. fideiq; columnas ad hereses. illarūq; autores.

Si qui forte insurgerent oppugnādos exēplo p̄thomartyris Ste-
phani: cuius martirii insigne sanguinei coloris pileū habetis: et
viride aīaz pastores Ep̄i indoctrine signū: ne p̄misse a xp̄o oues
p̄ ignorantia pastoris: lupoz moribus exponant: et pereāt. Ep̄oz
nanq; est vigilare sup gregē pecoris q̄ppe detrimentū ignominie
pastoris ascribit. Latratu canū: baculoq; pastoris: lupoz rabie
deterreda est inqt Hiero. Tanq̄ lumina in mūdo lucere debēt
xp̄i: ut ex ipsoz actūū lumie incredule mentes errantiū ignorātie
sue tenebras dephendāt: et ita viuendū est: ut qcquid agunt: q̄-
quid loquūt sit doctrina p̄p̄loz. Idcirco sapientes in sua repu. p̄-
cipes oprauit plato: quā dicit esse felicē cū a sapientib; gubernat
aut cū ip̄i reges phant. Stephan; ut blasphemie re? ante p̄fidem
adductus misteria vete. testim. ac p̄iarchaz monumēta et p̄p̄he-
taz altius repetēs: quos iusti aduentū p̄nunciātes iudei cordib;
incircūcisi: et dure cervicis occiderāt: audiētes iudeos ut xp̄ianuz
phūm decebat q̄ nihil timer nisi viciū: nil magnū arbitrat nisi x-
ritū: et cunctis rebus x̄ritatē p̄ponit xp̄i quē prophete annūciauer-
rāt proditores: et hōicidas appellauit. Judeoz p̄fidia id accipēs
qm̄ apud malos viros x̄ritas odiū parit. In Stephanū excādescit
dentibus fremit: irascit: furit. Interitus ille intēdens in celū di-
xit. Ecce video celos aptos et filiū hoīs stantē a dextris x̄ritis dei
ad quā vocem Iudei aures suas obdurerūt: ne illū quē talia dice-
tes blasphemū arbitrabant. Caudirēt: eūq; extra ciuitatē rapiētes
lapidibus ipete receperūt. Tūc xp̄i militis robur mēris: et ai ma-
gnitudo emicuit. In aduersis q̄ppe x̄ritus cognoscit: et calamitas
magnis viris et iusticia septis nil aliō est q̄ x̄ritis occasio. exp̄lo-
rāt. n. aduersa viros: quos irata fortuna nō p̄minuit: si blāda nū-
q̄ decepit. Altū q̄ddā est virtus ut inqt Seneca excelsus et rega-
le: inuictū: infatigabile. voluptas hūile seruile: caducū debile: cui-
us statio et domiciliū fornice et popie sunt. x̄ritā in tēplo iueni-
es: in foro: in senatu pro muris stantē puluerulentā: et callosas hū-
tez manus voluptatē vero captantē tenebras et in his locis latita-
tē mollez et eneruē: q̄ ediles metuit et censorē. Stephan; tūc viua

imago virtutis cum sarorum turbine quod tereretur: et sareus ille nubes circum
tempore crepitaret: a constantia et meritis securitate, imminentis atrocissi
me mortis metu namque dimotus est: sed quasi a corpore concusso se
ductus celos apertus letus intuebatur penitus dolores non sentiens dum
in futura spem tota mentis intentione perendit magni patientie do
cumentum posteris allaturus. Jactet nunc barbari nescio quendam ca
lamum philosophastque ad radices caucasi natum: et sua voluntate combu
stum: ceterosque quos brevitatis causa protereo quod ad mortem vesano quo
dam impetu ruebat nulla alia causa nisi ut ventose gaudia fame: ac sa
pientie aucuparentur. multo maiora Arguncule nostre supra vireas et secus
et etatis effecerunt. syllogismos etiam et enigmata phantiarum dissoluen
tes: non ut ab hominibus laudarentur: sed pro virtute tuenda: et ut deo pie
tatem exhiberetur quod a nobis illi debetur: huius perthomartyris vestigia
sequente: cui ob id honores qui sunt premia virtutum ab ecclesia merito
tribuantur: pro quo vir bonus et verus christi discipulus non dubitavit oc
cubere: scies in conspectu domini preciosa esse mortem sanctorum. Hec profecto
sola est digna retributio inquit. Diero. cum sanguis sanguine compensa
tur: et redempti cruore christi pro redemptore libenter occubimus. Non certe
passus est ista Stephanus: ut aliquid apud homines videretur: sed ut apud
deum exemplo suo magna mereretur homines possent. Idcirco a christianis non
pro illi laus debetur: et gratia: et ut omnes virtutes haberet quod ad celum ducit
morales scilicet et theologicas: fide ac spe armatus: caritate amplectens est
pro lapidantibus enim facis vindex irruentibus oravit: et quod de eo tempore
pro cruciatibus iniustis: impijs: et blasphemantibus precatur est: quo asper
vulnere sensus maledictum poterat excitare. verum quia homi
nes erant eos sub ignorantia: ac nubo erroris quo erant obdu
cti ut se malum facere non dispicerent excusant. Sciebat nam
que vir sapientissimus hominem ab homine non esse alienum: et huma
nitatem etiam in hoste amandam non enim debemus hominem odisse:
sed vicia si e natura vivere volumus que hanc inter homines socie
tatem latissime parentem instituit. Non profecto ad bellum non
ad dissidia sed ad pacem: sed ad concordiam nati sumus: quam
Pontifici summo et vobis ex tantis malis respirans Italia refert

acceptas: cui tot bellis exhaustis: tot cladibus actrice. hoc tunc
consuluitis et sacrum hunc regis pacifici natalis oratio facis feder
re celebriore reddere. Imprimis cure fuit: quod egredere inter marina
huius pontificatus officia: et res apostolice prope dignas a vobis
prudenter in me actas merito posueris: sed de tanto munere alias nunc
ad Stephani caritatem rursus digressa est iam prope finem referat se
oratio. Antorem salutis nostre imitatus est Stephanus: quod rationalis cre
ature quam ad imaginem suam effunderat caligine miseratus ad scilicet
ut illam tandem e faucibus tartarei hostis eriperet. In clauso virginis
vtero carnem sumpsit humanam miraculose illic inventam: non semina
li origine infusam: et patris voluntate non natura deitatis per quam non
poterat non esse quod fuerat semetipsum exinaniri: ita factus est idcirco pro
usque ad mortem: et mortem quidem crucis: ut tamen nostro homini per obedi
entiam prestaret salutis quantum. Unde revereri parati per inobedientiam perditionis
acciderat: et ut vetus fermentum iudaice traditionis nova conspersio
fieret: et ut agnus non in figura: sed in veritate commederetur: et ut deni
que per ipsum omnia nova fierent. O ineffabilem caritatis dilectionem.
O miram dei omnipotentis misericordiam. O ineffabilem redempto
ris benignitatem: qui in stabulo natus tot labores sustinuit: qui Sa
maritanam ad puteum alloquio suo dignatus est: qui cum errantem pro
pria humeris reportavit ad greges: qui Chananeam post se clamantem
non est aspernatus: qui ad Lazari monumentum infirmi spiri
ritu: et se turbans coram populo prorupit in lachrymas: et tandem a
planta pedis usque ad verticem linore ac verberibus deformatus ha
bens spineam coronam: et pro nobis dolens agnus ille innocens
aram crucis ascendit: cuius sanctissima lingua que sola lincem
non senserat aceti: ac fellis amaritudine inficienda in dei curauit
runt. Illam tamen mouens pro persecutoribus et crucifigentibus
post alapas: sputa: crucem flagella: blasphemias oravit ad patres
Hoc idem Stephanus faciens positus ad terram genibus: quod
vix satiorum impetus permittebat animum ad celum quo inten
drat: et gloriam quam viderat emisit: et laureolam ultra premium euentia lepa
dum primum martyr: qui deo strenue militauerat adeptus est. Dignum

quippe est vt inde quis premiũ operis accipiat vbi totius operas
laboris impendit. In stadio terreno concenderat Stephanus: vt
in celo coronaretur: qđ nulli sanctorũ sine certamine contingit. Hunc
igitur sequamur ne nobis ante tribunal saluatoris: cum canet no
uissima tuba in tremēdo illo iudicio dicat: ite vos negocijs quō
dam secularibus impliciti si potestis: et illinc vbi toto mentis af
fectu seruistis mercedem laboris exigitis: ac ne fatuis virginib⁹
similes: oleum vnde vix lumen accendit: ac nutrit non habē
tes: tenebris dampnemur eternis Mercennarius quidem seculi
premiũ christi accipere non potest. nec illud sine magno rubore is
petere cuius: omnis cura in terris fuit. Intendentes igit in celũ
cum Stephano ad illam beatitudinē voluntatis nostrę obiectus
per christi vestigia properemus: qua ille nos dignetur pro cui⁹ glori
a et triumpho Stephanus constanti pioq; pectore torrentis lapi
des excepit. et qui est benedictus in secula seculorũ Amen.

Laus deo.

